

The Holy See

KATEHEZA PAPE IVANA PAVLA II.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 12. svibnja 2004.

Zahvala za spas od smrti

Kateheza br. 19: Kristovo uskrsnuće - odgovor ljudskoj želji za pobjedom nad smrću - Uvodno čitanje: Psalam 30: Zahvala za spas od smrti (Večernja - četvrtak I. tjedna) Veličam te, Gospodine, jer si me izbavio / i nisi dao da se raduju nada mnoom dušmani. / Gospodine, Bože moj, zazvah te, / i ti si me ozdravio; / Gospodine, izveo si mu dušu iz Podzemlja, / na rubu groba ti si me oživio. / Pjevajte Gospodinu, pobožnici njegovi, / zahvaljujte svetom imenu njegovu! / Jer samo za tren traje srdžba njegova, / a cio život dobrota njegova. / Večer donese suze, / a jutro klicanje. / A ja u svojoj sreći rekoh: / "Neću se pokolebati nikada!" / Dobrotom si me, Gospodine, na goru nade postavio, / ali čim lice sakriješ, sav se uplašim. / Tada, Gospodine, zavapih k tebi, / i zazvah milosrđe Boga svojega: / "Kakva je korist od krvi moje, / kakva korist da u grob siđem? / Zar će te prašina slaviti, / zar će naviještati vjernost tvoju?" / Slušaj, Gospodine, i smiluj se meni; / Gospodine, budi mi na pomoć! / Okrenuo si plač moj u igranje, / skinuo kostrijet s mene / i opasao me radošću. / Zato ti pjeva duša moja i neće zamuknuti: / Gospodine, Bože moj, do vijeka ću te hvaliti!

1. Snažna i lijepa zahvala uzdiže se Bogu iz moliteljeva srca, nakon što je u njemu rastjerana smrtna tjeskoba. To su osjećaji koji snažno izranjaju iz Psalma 30, koji je sada odjeknuo ne samo u našim ušima, nego bez sumnje i u našim srcima. Ova pjesan hvale posjeduje osobitu književnu razrađenost te se gradi na nizu kontrasta koji na simbolični način izriču oslobođenje što ga je podario Gospodin. Tako se "rubu groba" suprotstavlja "izvođenje iz Podzemlja" (r. 4); Božja "srdžba koja samo za tren traje" zamijenjena je "dobrotom njegovom za cio život" (r. 6); za večernjim "suzama" slijedi jutarnje "klicanje" (r. 6); za "plačem" slijedi "igranje", za žalobnom "kostrijeti", opasač "radosti" (r. 12). Nakon noći smrti, dakle, sviće zora novoga dana. Kršćanska

tradicija stoga iščitava ovaj Psalam kao uskrсну pjesmu. Potvrđuje to i uvod što ga liturgijski tekst Večernje preuzima od Ivana Kasijana, velikoga monaškog pisca iz četvrtoga stoljeća: "Krist nakon slavnog uskrснуća Ocu zahvaljuje".

2. Molitelj se uvijek iznova obraća "Gospodinu" - ne manje od osam puta - bilo da navijesti da će ga hvaliti (usp. rr. 2 i 13), bilo da podsjeti na krik upućen njemu u vrijeme kušnje (usp. rr. 3 i 9) i na njegov osloboditeljski zahvat (usp. rr. 2.3.4.8.12), bilo da ponovno zazove njegovo milosrđe (usp. r. 11). Još na jednom mjestu, molitelj poziva vjernike da pjevaju hvalospjeve Gospodinu kako bi mu odali hvalu (usp. r. 5). Osjećaji se neprestano izmjenjuju, od strašnoga sjećanja na preživljenu tjeskobu do radosti zbog oslobođenja. Jasno, opasnost, koja je netom minula, velika je i još uvijek može natjerati čovjeka da protrne; sjećanje na prošlu patnju još je jasno i živo; plač u očima tek se nedavno osušio. No, već je izašla zora novoga dana; za smrću stigao je pogled na život koji se nastavlja.

3. Psalam tako pokazuje da ne smijemo nikada dopustiti da budemo uhvaćeni u mračnu mrežu očaja, kada se čini da je već sve izgubljeno. Naravno, ne treba popustiti niti obmani da ćemo se sami, vlastitim silama, spasiti. Psalmist je upravo kušan ohološću i samodostatnošću: "A ja u svojoj sreći rekoh: Neću se pokolebati nikada!" (r. 7). I crkveni su se oci zaustavili nad ovom napasti koja se nudi u vrijeme blagostanja, te su u kušnji vidjeli božanski poziv na poniznost. To čini, naprimjer, i Fulgencije, biskup ruspijski (467-532), u svojem 3. pismu, upućenom redovnici Probi, u kojem taj odlomak Psalma tumači riječima: "Psalmist je priznao da se ponekad uzoholio u uvjerenju da je spašen, kao da bi to bila neka njegova krepost, te da je upravo u tome prepoznao opasnost najteže slabosti. Tako kaže: ... "A ja u svojoj sreći rekoh: Neću se pokolebati nikada!". A budući da je, to rekavši, ostao bez potpore božanske milosti te se, preplašen, strovalio u svoju slabost, nastavlja govoreći: "Dobrotom si me, Gospodine, na goru nade postavio, ali čim lice sakriješ, sav se uplašim". Kako bi još pokazao da se treba ponizno i neprekidno zazivati pomoć božanske milosti, pa makar je se već imalo, on dodaje još i ovo: "Tada, Gospodine, zavapih k tebi, i zazvah milosrđe Boga svojega". Nitko ne uzdiže svoju molitvu i ne izriče prošnje, a bez da prizna svoje nedostatke, niti misli da bi mogao sačuvati to što posjeduje pouzdajući se isključivo u vlastitu snagu" (Fulgencio di Ruspe, *Le lettere*, Rim 1999, str. 113).

4. Nakon što je priznao napast oholosti koja mu je došla u vrijeme blagostanja, psalmist se sjeća i kušnje koja je uslijedila, govoreći Gospodinu: "čim lice sakriješ, sav se uplašim" (r. 8). Molitelj se tada sjeća kako je zazivao Gospodina (usp. rr. 9-11): zvao je, tražio pomoć, molio da bude očuvan od smrti, dajući kao razlog činjenicu da smrt ne donosi nikakvu korist Bogu, jer mrtvi ne mogu više hvaliti Boga niti imaju zašto izricati vjernost Bogu, budući da su od njega napušteni. Iste razloge nalazimo i u Psalmu 88, u kojemu molitelj, suočen sa smrću, Bogu postavlja pitanje: "Zar se u grobu pripovijeda o tvojoj dobroti? O vjernosti tvojoj u Propasti?" (Ps 88,12). Slično je i Ezekija, teško bolestan a onda ozdravljen, govorio Bogu: "Jer Podzemlje ne slavi te, ne hvali te Smrt, ... Živi, živi, jedino on te slavi" (Iz 38,18-19). Tako Stari zavjet izriče jaku ljudsku čežnju za Božjom pobjedom nad smrću, te donosi brojne slučajeve u kojima je ta pobjeda dobivena: narod kojemu u

pustinji prijete smrt od gladi, zatvorenici koji izbjegavaju smrtnu kaznu, ozdravljeni bolesnici, mornari spašeni od potonuća (usp. Ps 107,4-32). Sve su to, međutim, bile samo privremene pobjede. Prije ili kasnije, smrt je uvijek uspijevala nadvladati. Želja za pobjedom se ipak, i unatoč svemu, uvijek održala te je konačno postala nada u uskrsnuće. Zadovoljenje te snažne želje potpuno je zajamčeno Kristovim uskrsnućem, za koje ne možemo nikada u dovoljnoj mjeri zahvaliti Bogu.